CLARISME

Barcelona, 25 de Novembre de 1933 - Any I - Núm. 6

PERIÒDIC DE JOVENTUT - ART I LITERATURA - PREU: 20 CÈNTIMS

ADREÇA: BARCELONA, APARTAT 5081

Ara més que mai: AUDÀCIA I DIGNITAT!

REVOLUCIÓ!

Els joves que havem estat educats durant la dictadura, hem hagut de fer la revolució profundament, no pas facialment o nominalment. Hem hagut d'aprendre d'escriure la nostra llengua, de comprendre que era idioma, tan idioma com el castellà o el francès, i que no seríem normals si, dins de Catalunya i dins de totes les terres de llengua de Ramon Llull, aquesta no fos tan pròpia i senyora com ho és la de Cervantes en els seus dominis naturals, o la del Dant en els seus. Això, ens ha costat angúnies i treballs, revolució profunda, psicològica, ideològica i cultural. I no ens podem avenir que hi hagi qui llueixi càrrecs oficials i tot, dins el nou règim, sense imposar-se el deure de revolucionar-se, i segueixi les normes anormals, la naturalesa falsa, la crosta castellanista dins de terres no castellanes, i encara pretengui de fer-nos callar! I això passa, encara, a Catalunya. I creiem que es congriarà un nou ferment revolucionari, si no es troba remei contra aqueixa anormalitat, contra la mandra de normalitzar-se, contra el pòsit castellanista imperialista que regeix en Companyies de serveis públics, Bancs, Comerços, etc. Qui no estigui disposat a normalitzar-se que plegui, o que el facin plegar.

Nosaltres havíem pensat—i no volem deixar de pensar-ho—que, revolució, volia dir posar ordre, cultura, educació i sentit comú, contra la inversió de tot això, que era imposada, sobretot a Catalunya, amb tota la intenció de confondre i de corrompre totes les coses catalanes, des dels noms fins a les consciències, anomenant **San Quirico** allò que és **Sant Quirze**, i fent passar per malura cultural o lingüística dels catalans, allò que és distintiu natural, tan respectable com el fet de parlar castellà, els castellans, en terres castellanes.

Un diumenge d'aquest mes, al vespre, havíem de sortir, cap a Manresa, en el tren elèctric del Nord, a les set—o de les 19 h., perquè ens entenguin els tècnics.—A la via corresponent, i a l'hora de la sortida, hi havia una confusió i un desordre de trens, d'hora i d'indicacions, que no s'hi entenia ningú. Nosaltres, veient un senyor engalonat de la Companyia, diguérem que, la Companyia del Nord, era la més anarquista o anàrquica del món; que tothom hi manava, que vol dir no creure ningú, fins que aconseguírem que, el funcionari engalonat, se sentís al·ludit i no pogués estar-se de respondre. I respongué—no pas en català—que el que havia passat, era inevitable. Llavors replicàrem—en català, naturalment—que el dimecres, dia 1 del mateix mes, havíem anat, el matí, a Montcada, i que, en tornar, al vespre, cap a quarts de nou, vam perdre un tren, després de molt d'esperar, perquè anava a deshora, i, encara, duia el rètol **«Tarrasa»**—que és, àdhuc per al castellà, una indecent traducció de **Terrassa**—i venia a Barcelona. I afegírem que, el cap d'estació de Montcada, avergonyit de constatar que un tren dient «Tarrasa» anava a Barcelona, ens digué que podíem fer una reclamació a la Companyia. I altres viatgers, alguns d'ells abonats, refermaren que haurien de reclamar gairebé cada dia, perquè, la irregularitat, és més freqüent que no pas l'ordre.

Després d'això, efectivament, el dia 15, en voler prendre el tren de les 8 h. del matí cap a Manresa, ens trobàrem, una pila de gent, a l'estació Triomf, que és el terme final i inicial de Barcelona, i no hi havia tren, l'havien suprimit. Però, a l'indicador mural mateix, constava encara, que el dit tren funcionava, i un escrit a mà, enganxat a un vidre, deia el contrari. Tothom, gent que viatja cada dia de Barcelona a Manresa, quedà sobtat i indignat dels procediments de la «Compañía del Norte».

La revolució, doncs, fins i tot en qüestions tan elementals, no es veu pas. Què fan les Autoritats? Condescendència? Magnanimitat? Aquestes raons podien esgrimir-les també, els monàrquics, per justificar tots els excessos i desordres. És una vergonya que els joves, els tabalots, hàgim de demanar formalitat, sentit comú, reglamentació, energia. Entenem que la manca d'energia a favor de la justesa i de la justícia, és el pitjor desordre i la pitjor injustícia de part dels governants. Si no s'hi posa remei, creurem que la revolució ha estat purament nominal, un engany, que està per fer, i que caldrà fer-la!

CARRINCLONERIES

Abans d'iniciar-se el redreçament gramatical de la nostra llengua; aleshores que una cursileria vuit-centista, disfressada de romanticisme, volia aparençar un deix de refinament intellectual; el nostre idioma vernacle, mancat d'una consistent vertebració lèxica, es veia postergat sota el pes centralista de la cultura espanyola. I la nostra societat, en un caient de solvència pedant o inoculada d'un pessigolleig que creia fer vacillar una dignitat mal entesa, recorria als tòpics i modismes d'expressió castellana, per tal d'enribetar de loquacitat efectista, aquell català matusser quasi reduït, fent honroses excepcions, a la simplicitat rural i a l'astracanada teatral. La parla preeminent en els cercles oficials, era el castellà. La qual cosa, per derivació, transcendia a les esferes culturals que, per tal d'aconseguir una major eficàcia sensacionalista, vilipendiaven un llenguatge rude per a buscar una fàcil i ampul·losa compensació en l'snobisme d'una parla forastera. I avui, que sortosament podem constatar en el nostre poble un manifest desig de dignificació del verb, recolzada en una sòlida estructura gramatical, observem encara unes reminiscències acatalanes tan arrelades a la nostra dicció, que fa pensar si el seu extirpament resultarà difícil. No em refereixo a les falles del nostre llenguatge verbal corrent, ple de llacunes que una lenta depuració arribarà a destriar del nostre lèxic; sinó a certes expressions oïdes de moltes persones que sustenten i despleguen un manifest anhel de redreç depuratiu. Expressions com «papa» i «mama», o «papà» i «mamà», emprades per una infinitat de catalans de provada cultura catalanesca. L'ús d'aquesta nomenclatura infantil, sol pot ésser explicada, sense que es pugui justificar, en la persistència d'aquell refinament mal entès que respiraven les relacions socials del període que presidia la susdita característica vuit-centista.

El nom de «Mare», que sempre ha estat vinculat a un exponent d'inesgotable deu d'inspiració sentimental vigorosa, i fermament eloqüent, es veu mediatitzat per una expressió carrinclona i snob, d'una terminologia inconsistent, que no escau a la seva altíssima significació.

En certa manera, pot ésser tolerada l'accepció de «mama» quan representa un recurs hipocorístic que en llavis dels infants que balbucegen les primícies del verb, pot ajudar-los a donar una menció del mot que intenten d'expressar. Però aquest costum en boca d'una persona gran, quan tots els catalans portem damunt nostre la indefugible responsabilitat de la gran obra del redreçament de la nostra llengua, resulta una espúria manifesta i lamentable d'escarnir el mot de «Mare», tan invocat pels poetes i els qui senten l'íntima vibració d'un estímul sentimentalment espiritual.

Per a invocar la pàtria, en el seu màxim exponent de generadora de la nostra condició ètnica, l'anomenem la «Mare Pàtria». Quan, immergit en la devota unció d'una religiositat enfervorida, el creient cristià invoca una majestuosa impenetració, manifesta, ultra el seu Déu, el nom de la seva «Mare» terrestre i celestial.

Doncs, si a les mares dels catalans volem fer-les participar d'aquest gran sentit respectuós i sublim de vigorosa reverència, cal que les revelem tothora amb la insubstituïble i expressiva paraula de «Mare», bandejant per sempre, i desterrant ben lluny, tots els «papes» i «mames», «papàs» i «mamàs» que encara brollen de molts llavis catalans.

Joan Pagès

Les joventuts creadores

Ha estat amb el canvi de règim que hom ha proclamat, d'una manera ben clara, la necessitat d'una cultura popular, prou ferma, per a sostenir la democràcia que volem viure.

Tots estem d'acord que, únicament amb una cultura popular eficient, la democràcia pot existir.

Entenent-ho així les diferents ideologies polítiques amigues de la democràcia, han posat com a primordial problema a resoldre, el de la cultura. Els governants, en llurs funcions, han intentat de fer quelcom en aquest aspecte, però, la seva obra, ha esdevingut ben poqueta cosa. Sembla que, si bé hi havia una bona voluntat per part de les persones, les dificultats sorgides dins dels organismes del govern, han impedit que els propòsits esdevinguessin realitats.

Raons? En primer lloc, s'ha topat amb la passivitat de la majoria dels ciutadans, els quals, imbuïts de l'esperit messianista que els caracteritza, han cregut que, el seu deure, havia finit en el moment d'haver donat el vot a les persones que prometien resoldre aquest problema.

En segon lloc, les persones elegides per a governar-nos, no han tingut la valentia necessària per a dur a terme el seu programa cultural, davant els interessos que s'hi oposaven; o no han tingut la sinceritat suficient per a exposar al poble la seva situació, i per a demanar-li una ratificació de confiança que tingués prou força per a passar per damunt dels impediments i prejudicis que s'oposaven a la tasca llur.

Podríem esmentar, encara, altres importants raons, per les quals, el problema de la cultura, després de dos anys i mig de democràcia, està encara en primer terme. No són però les raons, sinó la realitat de la qüestió, el que ha d'interessar-nos. Afrontar-la, com sigui possible, és la millor de les solucions. No som amics d'esperar amb els braços plegats que vinguin millors temps, sinó d'aprofitar, com sigui, els presents.

Perquè pensem així, creiem que, avui per avui, pot i ha de fer-se molt en aquest sentit. Caldrà, però, abans que tot, que el poble es convenci que l'obra de la cultura popular és una obra de col·laboració, sense la qual els organismes de govern no poden materialment fer gairebé res.

Creient-ho així i partidaris com som de predicar amb l'exemple, avui ens acollim a les planes de CLARISME, per tal de dirigir-nos a les joventuts que, com nosaltres, sentin la necessitat de superar-se, per a estimular-les amb proves encoratjadores a fer allò que pot i ha de fer-se. I diem que volem estimular amb proves encoratjadores, perquè creiem que ha d'esdevenir així, en mostrar l'obra que han fet els «Amics del Llibre», de l'Ametlla del Vallès, sense comptar amb d'altres mitjans que la voluntat i l'esforç dels seus afiliats.

Era l'any 1926, quan en aquell poblet d'un miler escàs d'ànimes, on no hi ha cap indústria, ja que tothom viu del camp, va alçar-se un grup de joves de debò, decidits a crear una entitat que es dediqués purament i exclusivament a fer cultura.

Això cal només, que vós, lector que em llegiu, hàgiu viscut una mica la vida rural per a comprendre l'envergadura de l'empresa. Crear una biblioteca pública—aquesta era la seva il·lusió—en un poble on escassament eren llegits, aleshores, una dotzena de diaris.

Molt aviat està dit. Farem tal i tal cosa. Com? Amb què comptem? Amb qui? No oblidem pas els entrebancs amb què l'organització havia de topar. Era l'any 1926. Les autoritats, ja recordeu qui eren. Aquella joventut, que avui és el que és, també aleshores era el niu de totes les inquietuds. Tot plegat, anunciava un programa de contratemps i de

lluites. Però aquells nois entusiastes no eren dels qui defalleixen per poca cosa. «Amics del llibre», no era un nom més ni un cos buit.

1926-1930; temps que passa entre morts aparents i revifalles amenaçadores. Després, el redreçament definitiu. Total: 1932, amb un esplet de vida admirable. Una biblioteca amb un miler i mig de volums. Una secció de teatre, d'autèntics aficionats. Una secció d'esports magnífica, un local construït expressament per a la biblioteca. Conferències, vetllades d'art, cursets de llenguatge i d'història; en fi, una colla d'activitats que indiquen la vitalitat d'aquella institució. I tot, sense altres mitjans que la voluntat, l'entusiasme i l'esforç col·lectius.

I la qüestió econòmica? direu. Cent persones que paguen cinquanta cèntims cada mes, són prou per al sosteniment de la biblioteca. La secció de teatre, procura subvenir les despeses de caràcter extraordinari.

I els llibres?; i el mobiliari?; i el local? D'això direm només que són fruit del treball de cada dia, de l'amor i la fe inesgotables d'aquella joventut, que ha fet miracles per tal d'obtenir-ho.

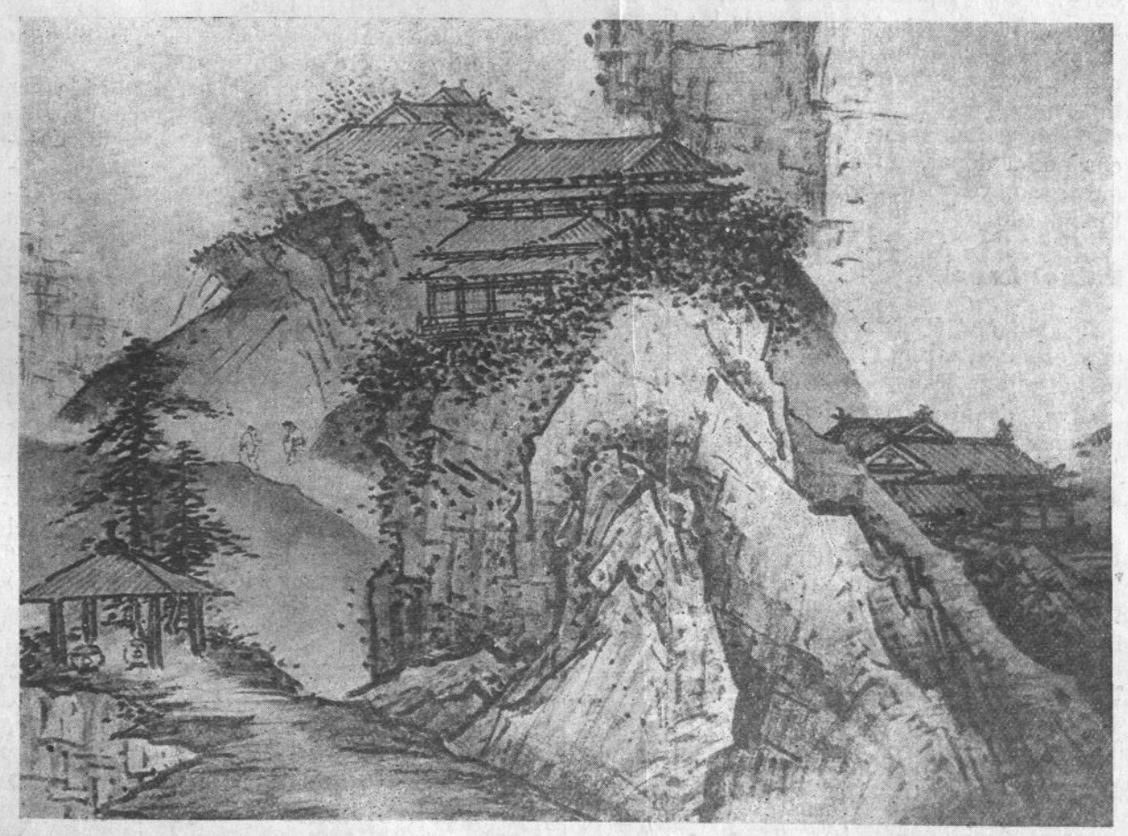
Els resultats, són admirables. El poble sencer segueix l'obra dels «Amics del Llibre». Només direm, com a dada indicadora, que, durant el passat juliol, foren prestades, per la Biblioteca, quaranta-set obres de matèries ben diverses. Quaranta-set llibres llegits en un mes, en un poble on, sis anys enrera, la lectura només era practicada durant les convalescències i, encara, amb comptagotes.

No és pas la vanitat, la que ens porta avui a parlar d'aquesta obra. És el desig de veure com a cada poble un grup de joventut es llança a la palestra amb l'optimisme que porta a les victòries definitives. Sí, amics; cal que la cultura popular, la iniciem nosaltres, malgrat sigui amb la indiferència dels qui ens volten, si volem que els organismes oficials sentin l'obligació ineludible de continuar-la i d'ampliar-la. No hem d'esperar que l'Estat ens ho porti, sinó demostrar de seguida que veritablement sentim l'asfíxia de la ignorància i que breguem decididament per a lliurar-nos-en.

Deixeu-nos, però, advertir que no és amb capelletes ni amb personalismes, que poden dur-se a terme aquestes obres. La cultura és patrimoni de totes les ideologies democràtiques. Cal comptar amb tot i amb tothom, per tal de no defallir al primer obstacle i saber emmotllar-se a la realitat. Fent-ho així, ben aviat veuríem, arreu de la nostra terra, grups d'amics del llibre, amics del progrés, que esdevindrien la garantia més absoluta del nostre ressorgiment polític i social.

J. Badia i Moret

Dibuix japonès

Detall d'un gran paisatge dibuixat per SESSU, 1414-1506.

Llegiu:

Interviu amb C. A. JORDANA.
LLIBRES.
EXPOSICIONS.
TA-BOLA.
CINEMA.

Llibres

«Joana Mas», per Anna Murià

Hem seguit amb força d'interès, el renou aixecat al voltant de les declaracions antinovellístiques de Josep Pla i de Manuel Brunet. Les seves guitzes contra la novella, cal agrair-les. Convindria que, ben sovint, senyors Brunet i senyors Pla, espetessin uns quants mots amb bona intenció mal intencionats, i que uns quants senyors Rafael Tasis i Marca, amb bona intenció ben intencionada, lliuressin als directors i, aquests, a les linotips, articles conscients com a bona arma defensiva d'aquesta nostra novella catalana. Cal esbandir el desinterès del públic i, com més es parli de novella, en bé uns, en contra els altres, més s'accentuarà l'interès.

Ens calen novelles. Sí, senyor Rafael Tasis i Marca. (N'esperem una de vostra; no n'hi ha prou amb els «Vint anys»). I, com vós tan encertadament dieu, de totes menes. Excellents i mediocres. No és ara l'hora d'un Proust.—Que potser no tindrem.—Però que, si sortia, no dubtem que el gran públic no el llegiria. I, en el moment actual, el que ens cal, és que es llegeixi, i en català. Senyor Brunet, esperem de la vostra facilitat a repensar-vos, un canvi d'opinió. Vós que sou un home que, a desgrat de tot, us feu llegir, escriviu una novella! Senyor Pla: vós, que també posseïu l'art de fer-vos llegir, escriviu una novella! Esperem, del vostre talent, una reacció favorable. I, a desgrat de les vostres guitzes contra el que avui us desplau, esperem llegir novelles vostres, perquè demà us plaurà.

Hem d'agrair, doncs, que hi hagi valents que escriguin novelles i, entre aquests, hi comptem Anna Murià.

Hi ha pocs valors femenins. Cal esmentar sempre, amb respecte i admiració, els noms d'una Víctor Català, d'una Carme Karr, posem per cas; però, per què no escriuen! Poques novelles amb signatura femenina hi ha actualment. I poques novelles podem esmentar com a tals. Cal parlar, és ben cert, de «Teresa o la vida amorosa d'una dona», de Carme Monturiol, i ajuntar, a aquesta, el nom de Maria Teresa Vernet, de la qual aviat podrem llegir «Final i preludi», editada per la «Proa». Després d'aquests noms, què? Per ara un altre: Anna Murià.

«Joana Mas», no és res transcendental. Però, aquí, a Catalunya, en aquests moments, «Joana Mas» és la novella d'una novellista que ens mancava; i, per la dignitat amb què és escrita, i perquè és novella de les que es fan llegir, ens cal lloar-la; no perquè creguem afavorir ningú, sinó perquè s'ho mereix.

Si, com sospitem, és un primer llibre, ens cal estar esperançats amb aquesta xicota que tan bé comença, que tan d'encert demostra i que, a través d'un estil orfe de guarniments literaris, net i clar, fa tantes d'observacions i mou, amb tanta de traça, els seus personatges.

M. R. G.

Sortirà la setmana entrant:

la novel·la postal de

DELFÍ DALMAU GENER:

"Una altra mena d'amor"

«Edicions Clarisme»

«Hi ha homes que ploren perquè el sol es pon», per Francesc A. Trabal. Editorial Proa.

Si hi ha homes que ploren perquè el sol es pon, suposem que també n'hi ha que ploren perquè el sol surt. Francesc A. Trabal, amb un estil novíssim i lleuger i amb una ironia no gaire comuna a les nostres latituds, ens mostra el cas del senyor que s'enamora de la minyona que la muller, confiada, li ha plantat davant dels ulls.

El protagonista, sentimental, decent i avorridet, amb el camí de la vida sembrat de bona escudella, i una poltrona al darrera per a fer una becaina, se sent mortificat amb la taujaneria i insipidesa de la seva muller que, des de llur prometatge, li obra la porta del pis, donant-li invariablement un copet a la galta, amb la mà perfumada de sabó d'olor i, a voltes, de lleixiu i sofregits.

I fuig del copet i del baf de mestressa de casa i, infeliç, cau de ple als braços de Fausta, la minyona, i aspira delitós el mateix perfum de sofregits i aigüera, que li sembla, pel fet de venir-li d'altres mans, ple d'un nou encís.

El pobre protagonista, com la majoria dels homes enganyifes, no té talent i es deixa sorprendre, per tota la família en pes, en plena passejada de la Fausta, a coll i be. Però se soluciona el conflicte. Una cosina, tanca la Fausta a un convent i la muller continua donant al marit el copet acostumat, sempre a la mateixa galta. Ara és quan comença la tragèdia; amb la dissort del pobre home, que plora perquè a casa s'ha post el sol, que era la Fausta; i, sense Fausta i sense sol, s'entristeix i tot el dia jeu.

Francesc A. Trabal mena la seva novella, a un ritme molt viu. I fa ballar els seus personatges com a ninots. Té una gran traça a tallar les situacions un xic difícils amb un apart encertat. Observador agut, troba situacions excellents per a demostrar que ho és, i hom s'empassa, d'un glop, l'anècdota, senzilla però ben treballada, del pobre home prou susceptible per a adonar-se que el sol es pon.

Just d'Esvern

EXPOSICIONS

Apel·les Fenosa (Sala Parés)

Hi ha prestigis aconseguits hom no sap com, ni per què, que, pel sol fet d'ésser-ho, ningú no gosa aixecar la veu en contra, ni dir-hi el seu criteri, ja que hauria d'ésser contrari al que ha sentit dir, i no vol exposar-se a controvèrsies ni enuigs. Per a nosaltres, també seria molt més còmode, sumar-nos a la camarilla d'aduladors i sortir del pas, com altres fan, encara que després, particularment, blasmin del qui han elogiat. Però creiem que, des de les pàgines d'una publicació que es titula CLARISME, ens veiem més impellits a parlar clar.

Apel·les Fenosa. - «Cap de noia»

Tot això ho diem perquè, com que l'obra d'En Fenosa s'ha ponderat tant, no podem silenciar una seva exposició, com faríem amb un altre artista, posem per cas, que només tingués una talla com ell.

En la seva exposició de la «Sala Parés» — aquest escultor de la sensibilitat, segons algun amic — encara ens ofereix la grata sorpresa de poder constatar com, a poc a poc, va millorant la seva producció, en què, per desgràcia nostra, segurament, no havíem sabut veure mai gran cosa.

En les obres actuals, però, hi ha alguns retrats que ja volen ésser d'escultor, treballats semblantment al que tenia en la darrera exposició de Primavera, que també hi figura; però quan s'emprèn l'execució de figures — i es poden citar totes les de l'exposició, — torna a davallar enormement cap a les divagacions que sempre li havíem vist, i que ens el mostraven com a un aficionat a l'escultura, més ben dotat de voluntat que no de qualitats per a fer-ne.

També figuren, en aquesta exposició, uns quants relleus, sobretot amb poc relleu; que, de tant poc, més aviat semblen un simple dibuix: tenen, aquests, si més no, una certa gràcia, de què estan desposseïdes les figures.

Elogiem, amb tot, la constància d'En Fenosa per a l'escultura, que ens ha donat avui la sorpresa dels sis retrats, fets de marbre o en bronze, i, seguint en aquest camí iniciat, ens podrà donar, un altre dia, una sorpresa més gran, veient-lo reeixir igualment en tota l'escultura.

Rafael Benet

A la mateixa «Sala Parés», té penjades trenta teles, entre paisatges, figures i natures mortes, el pintor Rafael Benet.

Com ens té ja acostumats aquest artista, per altres exposicions anteriors, una gran diversitat de tècniques es poden veure en les seves obres d'ara: les marines de Tossa, per exemple, són d'una pintura dura, sobretot la número 10, que contrasta enormement amb una gran tela, que les presideix, feta d'uns colors rosats i transparents, que ni sembla pintura a l'oli. També és del tot diferent, el Port de Barcelona, núm. 18, tela ja vista en l'exposició inaugural de temporada de la mateixa casa, i que és, sens dubte, la millor pintura de l'actual exposició.

Al costat de l'obra citada, fa un trist paper la tela núm. 21, fantàstic paisatge, creat d'esquena a la natura: la mateixa desigualtat s'observa en les Natures Mortes, car, mentre en el núm. 29 és excessivament servit tot el detall, en altres tot és molt imprecís: amb tot, hi ha coses ben notables, i, el núm. 30, unes flors, és una tela que, encara que molt reduïda de tamany, és una gran pintura, que condensa totes les qualitats que ha de tenir un pintor.

Dàrius Vilàs (La Pinacoteca)

En la vintena de quadres que Dàrius Vilàs té exposats actualment, es referma el concepte de pintor del Pireneu, que té guanyat en franca i sincera batalla. Demostra, una vegada més, la seva emoció davant del paisatge, i el domini de tècnica que posseeix per poder traspassar aquesta emoció a les teles, amb aquell colorit net i precís, que sap aconseguir, sembla, sense cap mena de lluita i, més aviat, diríem amb una certa picardia, per fer jugar amb el màxim efecte els verds tendres de les valls.

També juga meravellosament amb el sol dels seus paisatges, i així pot aconseguir els bells resultats d'aquells «Pallers prop del riu» i d'aquell «Muntanyes de Faitús i poble», potser un xic perjudicat per un arbre del primer terme.

En tots els quadres, sap resoldre perfectament els espais i les llunyanies i podem dir que, l'alta muntanya, ha trobat en En Vilàs, un elegant comentador de la seva majestat i grandesa.

Assenyalem, també, com a quadres més ben resolts i amb màxima destresa, «La Vall de la Roca» i «La vall de bon matí», demostracions de la gran sinceritat i honradesa artística del pintor.

Pal

Vilàs. - «Pallers prop del riu»

Poesia

Vall de Sòller

Recés de verdor perfumada,
frescor de rosada,
degotant en l'ombrós fruiterar.
De l'arbre s'estotja en la dolça
flonjor de la molsa,
el (reflexe), que es veu tremolar.

La llum que enlluerna i abrusa,
suau i difusa
per la fronda, té un místic sabor,
talment la que en la catedral
cau pel finestral,
despertant tamisat resplendor.

Té de la muntanya el silenci,
i fa que comenci
la remor de boscúria al matí;
l'oreig que hi arriba de mar,
que fa onejar
el fullatge, que ombreja el camí.

Perfuma el carrer, l'agradosa
entrada, flairosa
del jardí que té al fons, lluminós.
Quin bo fa d'estar-hi, a l'entrada,
a mitja diada,
defugint les bullentes clarors.

Hi flota el record de la platja
que hi porta l'oratge:
la sentor de salobre marí.
I, el cel, té la blavor serena
que de llum emplena,
com la plana, d'onatge sens fi:

Amic, quan d'aquestes tan belles
suaus meravelles,
em ve al pensament recordança,
encara el record m'il·lumina
d'aquella infantina
il·lusió, que avui ja és recança...

J. Batlle i Florensa

En florir l'amor

Lema: «Esclat»

Quan floreix l'amor, és la vida tan bella,
fins sembla que estiguem en un gai paradís,
on tot sigui gentil, com esclat de poncella,
on tot sigui dolcesa, tot cèlic encís.

¿Per què es veu lluí el sol amb claror més daurada
i apareix molt més blau el color de l'atzur?
¿És que el màgic esguard de la nostra estimada,
il·lumina la llum amb un to molt més pur?

¿Per què el bell murmurar de la mare Natura
sona a nostra oïda més melòdic que mai,
i ens sentim bressolats per un goig sens mesura
en sentir, dels ocells, el seu tendre i dolç lai?

¿No serà que ressona la veu de l'aimia
dintre nostre, com dring de campanes al vol,
i es confonen aquests dos concerts d'alegria
com l'argent junt amb l'or, en el si d'un gresol?

¡Que és formós el moment en què Amor fa florida
i oprimeix nostre cor, fent-lo riure i plorar!
És llavors tan rosada i excelsa la vida
que una estranya tristesa sentim bategar,

com un pressentiment que tot goig de cop fina
i ha nascut solament per volà a l'avior...
Mes gaudim-lo, que passa, i és joia divina,
quan en l'ànima esclata, la flor de l'amor.

F. Coll Boldú

POLÈMICA

ELS JOVES DISCUTEIXEN

(CLARISME no és exclusivista, sinó inclusivista, ni imperialista, sinó universalista. En aquesta secció, admetrà tota participació de qui vulgui cenyir-se a un màximum de cent paraules sense descendir de la decència i de la dignitat que cal per al comerç de les idees. Quan aquesta polèmica haurà rebut 25 respostes d'un cantó o d'un altre, que hàgim pogut publicar, obrirem discussió per a dretistes i esquerristes. Tot interessat a dir la seva, haurà de comunicar nom i adreça si vol ésser admès).

Laics

Sóc laic perquè sóc amant de la llibertat de consciència i d'ensenyament.

Detesto la religió catòlica com a mitjà per a l'ensenyança. La religió, és una cosa no gens útil ni gens pràctica. La religió, ensopeix els cervells, inculcant-los concepcions falses i hipòcrites, fent-los viure una vida obscura, plena d'ignorància i fantasia. Aquests cervells viuen, però, efectivament, són morts; no veuen res del que succeeix al seu entorn; sols veuen els esperits, els sants, el déu. No veuen ni senten res de real. Sols viuen espiritualment.

El laïcisme significa tot el contrari d'això exposat. El laïcisme significa el despertar; aquest, obre les portes de l'intellecte, i fa penetrar el saber—no un saber particularista com la religió—sinó un saber collectivista, un saber que ho abraça tot.

El laïcisme és i representa l'evolució i el progrés dels pobles. La religió catòlica és tot el contrari: és la negació d'aquesta evolució i d'aquest progrés.

I. Starracus

Religiosos

Sóc catòlic perquè admiro Déu, creador del món i alè de la nostra vida.

Sóc catòlic i crec en un infern més terriblement espantós que l'imaginat pel gran, entre els grans, Dant. Temo el càstig diví i m'atemoreix no ésser grat a Déu i m'esforço a ésser bo per tal de plaure-li, i perquè la meva consciència, la consciència omnímoda creada per Déu, em mena a creure en la gran veritat del reialme celestial. Francesc Arxi

Sóc catòlic, perquè veig una mà creadora en tots els llocs on els meus ulls es posen; perquè no puc creure que la natura, el mar, l'univers, hagin sortit del no-res.

Perquè la religió catòlica premia els bons i castiga els dolents i perquè és l'única que ha sortit triomfant de la fúria dels seus perseguidors i de l'acció demolidora del temps.

Rafael Bertran
(Arenys de Mar)

Sóc catòlic perquè crec en l'existència d'un Déu creador de tots els éssers. L'home, criatura de Déu, posseeix una ànima espiritual, lliure i immortal; per tant, necessita d'una religió: sols una religió és bona, i sols una és veritable. L'única religió veritable és la religió cristiana, que no es troba més que en l'Església catòlica.

També crec que el catolicisme és l'única solució justa de tots els problemes.

Qui l'ataca demostra que no el coneix.

A. F.

CLARISME

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ: Trimestre, 2'50
Semestre, 4'50 - Any, 9 ptes.

El pagament pot fer-se per Gir Postal o amb segells de Correu, adreçat a l'Apartat 5081

INTERVIUS

Ganes de parlar amb C. A. Jordana

Tenir por i trepitjar un cigar, són dues coses molt interessants. I si la por, la teniu, i el cigar, el trepitgeu, a la sala d'espera de l'Ateneu, mentre el porter és a veure si hi ha el senyor Jordana, el fet i la temença, que no deixa d'ésser un altre fet, adquireixen uns aires de gesta èpica, dignes de no oblidar. El cor fa un bot. El porter entra.

—Hi és?

—No...

—Vol dir?

—De debò.

—Ha vingut avui?

—No: ha de venir.

—L'espero?

—Sí: acostuma a venir cap a aquesta hora...

—Escolti: fa por el senyor Jordana?

La resposta no l'ha sentida ningú, sinó jo. El porter se'n va. Continuo trepitjant el cigar que algú que fumava, més esporuguit que no jo, ha llençat tot just començat: el vaig espellofant. Entren dues xicotes camanues i capcobertes. S'asseuen. Jo també. Em repassen. Les repasso. Passa mitja hora. Entra una senyora. Es passeja. Es mira al mirall que hi ha damunt de l'escalfapanxes. S'asseu. Es mira les cames de les xicotes insistentment; jo la miro a ella; les noies em miren a mi i, totes quatre, ens anem mirant. Entra el porter i diu, solemnial:

—Ja baixa!

Jo penso: Pobra de mi!

S'obre la cortina de vellut i es dirigeix vers la senyora, un senyor. Volen fer-se un petó, però no es troben la cara i el nas els fa nosa: l'un busca cap aquí, l'altra cap allà, i renuncien a besar-se. Es posen a parlar de seminaris i d'estudiants. Les noies camanues s'han empolvorat set cops, s'han mirat catorze vegades al mirall i es van avorrint.

Passa mitja hora.

Sou casat? Teniu fills? Quants anys teniu? Quants en fa que escriviu? Què penseu de les dones? I del vot femení? Qui guanyarà les eleccions? A quina hora aneu a dormir? Quan us lleveu? Què mengeu més de gust? I el divorci? I el matrimoni? I l'amor lliure? I els nazis? Quin número calceu? Què...

S'obre la porta: el porter crida:

—El senyor Jordana!

Ja hi som. Més bé encara: ja hi sóc, i no puc fugir. Per a mi, en aquest moment, el senyor Jordana (al qual demano el perdó que més perdoni, perquè a la imaginació ningú no pot estirar-li les regnes), és, de tot el món, el papus més gros. Totes les preguntes que pensava fer, han fugit. El meu interviuat, que no sé si voldrà que l'interviui, és al meu davant, molt diferent de com havia imaginat que era. Em fa molt de respecte i em sembla que es riu de mi. M'esparveren els humoristes.

La comicitat neix dels contrasts. Diuen. Un humorista, és un home que posseeix un esperit exhaust, amargat, que ja no troba plaer en res. I diuen, també, que les dones i els infants el desconeixen, car desconeixen la ironia. Un crític francès ha fet aquesta explicació, inspirada en la ironia de Renán: «Et mofaràs dels homes, de l'Univers, àdhuc de tu mateix, i acabaràs per perdre el gust a la veritat. Barrejaràs la ironia als més greus pensaments, a les accions més naturals i millors, i la ironia farà els teus escrits seductors, però inconsistents i fràgils. En canvi, ningú no s'haurà divertit tant com tu.»

C. A. Jordana, al qual jo anomenaria l'humorista dels mots composts, perquè té una gràcia especial a establir contrasts amb ells, és un gran humorista; i, tal com jo l'he vist, un home molt trempat, amb aspecte tranquil i no gens torturat, ni exhaust, ni amargat. Quant al divertiment, en escriure, hi crec. Escriu a «L'Opinió», en «Cada dia un raig», cada raig, digne, per tots conceptes, de recordar. Quan les emprèn contra les «mongetes», o contra els «llepapols», o contra els «papagrisos», o quan us parla de la «crosta», per exemple, quedeu «empapagrisat», o «encrostat» per sempre més. I, si això és un mèrit, també ho és un altre, el seu perfecte domini del català. Pocs escriptors, avui, poden gloriejar-se de no barrejar en llur prosa ni un sol castellanisme o bé alguna proposició que us dugui un tast afrancesat en la seva construcció. Els escrits d'aquest escriptor, assoleixen una perfecció, ultra literària, catalaníssima. I, encara, un altre mèrit—i ja són tres—: que us escrigui una novella com «Una mena d'amor», bonica per on la mireu—potser no és prou escaient, l'elogi, però ens ha sortit així—amb certs passatges que, de no ésser escrits per un novellista de la finor literària de Jordana, En Selves hauria d'intervenir-hi, i el mèrit és—i van quatre—que per mitjà del mot encertat, just, precís, sense caure mai en res matusser, us fa llegir i més d'un cop; i En Selves s'ha de quedar a casa. Sé, que jo no sóc qui per parlar-ne, perquè d'elogiar, tot i que una cosa s'ho valgui, no en sé. Sí que em plau, però, de comentar, quan en el comentari va la veritat.

—Senyor Jordana, unes quantes preguntes per a CLARISME.

Si diem que és tres cops modest, direm una veritat i no una mentida.

—Heu fet mal fet de triar-me a mi: hi ha molts d'altres més interessats que no jo.

—(Ai, ai, ai!). Doncs, jo us trobo molt interessant i m'heu de contestar les preguntes, si no ara, un altre dia que us vingui millor.

—Fem una cosa?

—Què?

—M'escriviu les preguntes, les envieu a «L'Opinió», i jo us les contestaré.

—No m'agrada...—ara em sembla que s'enfada.

—Doncs, pregunteu...—una mica condescendent.

—Ara no sé què preguntar. Expliqueu-me...

—Això no és preguntar!

—Si comenceu així, no sabré acabar.—Riu; jo ho faig veure; però em recordo del que m'ha dit el porter i, com que és cert, pregunto més o menys tranquilla, una mica desconcertada; sense gaire esma de preguntar.—Crec temibles els humoristes i pensar què deu pensar, no em deixa amb ànim de lligar els pensaments. A quina edat vau començar d'escriure?—aquesta pregunta m'és tan familiar, que em fa l'efecte que té cames i surt sola. Somriu una mica.

—A nou anys, ja feia comèdies.

—Sí, però... escriure, quan?

—A nou anys escrivia comèdies!—Em mira, admirat de la meva gran traça a entendre les coses al revés.

—I què?

—Oh! agradaven molt... als de casa meva.

—Expliqueu-me'n alguna.—Ara el senyor Jordana obre molt els ulls.—Haveu d'explicar-me'n una.

—Doncs, veureu que... em penso que això no té cap interès... i que no me'n recordaré.

—Sí que en té: expliqueu!—em torno valenta.

—Doncs em sembla que... ve-li-aquí que una vegada... Vós sou Hari-Hara?—pregunta de sobte.

—No...—espantada.

—No sé... l'estil aquell i l'estil d'un cert llibre, i d'un cert conte...

—No, no...

—És estrany...—riu.

—I vós, no sou un tal Arnau Bellcaire i un tal Pere Estrany?... em recordo d'un cert «Joc de Dames»... d'una mena de barreja...

—Misteris de l'ofici...—defuig.

—Doncs, deixem-los tranquils... I no heu escrit mai més comèdies?

—Amb aquelles ja en vaig tenir prou.

—I us va ésser difícil de fer-vos publicar articles?

—No. Me'n va publicar En Lòpez-Picó a la «Revista», En Carner a «La Publicitat», En Rovira i Virgili a...

—I novelles?

—La primera me la vaig publicar jo; després d'haver-ne escrites unes quantes.

—En teniu en preparació? Vull dir si n'escriviu cap.

—Sempre, els qui escrivim, en tenim quatre o cinc de començades, però...

—Per què no les acabeu?

—Em manca trobar temps, que és el més essencial i, després, editor, que també ho és.

Jordana té una infinitat de traduccions de l'anglès: «Teresa des Urbervilles», de T. Hardy; «Mrs. Dolloway», de Virginia Wolf; «Fi de jornada», de Sherriff i Bartlett; «L'amor i Mr. Lewisham», de H. G. Wells, traduccions de Shakespeare i novelles d'ell, la primera—si la memòria no ens falla—«Quatre venjances»; després, «El collar de la Núria», «L'incert» i d'altres, la darrera de les quals és «Una mena d'amor», que optava al Creixells de l'any passat.

—I com és que el vostre «Una mena d'amor», tan excellent, no trobà millor acollida?—El senyor Jordana s'esquitlla.—I com és que premiaren la «Vida privada» i no «Les terres de l'Ebre»!—ara s'esquitlla més, sorprès, ensems, de sentir-me anomenar un premi per a dues novelles.—I com heu aconseguit un domini tan perfecte del català?

Ara ens parla de paciència, i de procurar crear només en un sol idioma, únic sistema per a reeixir plenament en el propi. Ens parla de les seves activitats a «L'Opinió», de la pàgina de l'estranger, de la qual té cura, de les traduccions, de l'Antologia, a la pàgina de les lletres, i de la feina de refer estils, car hom no es troba sempre amb les proses magnífiques d'escriptors com Riba i Carner; després, la feina de les correccions a la Generalitat...

—I la guerra entre els del «Be» i els de «La Humanitat»?

Ara sí que s'impacienta i comprenc que per a ell n'hi ha prou i massa. M'acomiado. Li dic:

—Abans he preguntat al porter: que fa por el senyor Jordana? I ha dit: No: és molt agradable i molt simpàtic. I veig que té raó.

—Oh, perquè duc les ulleres blanques! Si m'hagués posat les negres, fins i tot les criatures espanto.

I riu d'allò més de gust. Encaixem.

—Com que em feu por, per allò que us he dit abans de l'Hari-Hara, us dedicaré un «raig» i faré que desfaci tot el que direu de mi. Aquell estil...

Ara sí que l'he feta bona!—penso mentre el senyor Jordana se'n va cap a dintre l'Ateneu.—Tan poc que he preguntat, tanta por que he tingut, un interviu tan dolent que he fet i encara el senyor Jordana obsessionat, sense raó, pel nom d'Hari-Hara, em desfarà la feina. Jo, que he passat nits de la meva vida cercant de solucionar el gran misteri del per què he vingut a aquest món, sense aconseguir el meu propòsit, ara, en aquest moment—per allò de «quan menys t'ho penses salta la llebre»—n'acabo de treure l'entrellat. Hi he vingut, perquè C. A. Jordana, molt amablement, molt simpàticament i ben humorísticament, es rigués una mica de mi.

Mercè Rodoreda

De fet, l'interviu amb C. A. Jordana, seguint l'ordre cronològic, havia d'ésser el primer a publicar; però, el senyor Jordana, fou tan amable, que ens digué que ja ens enviaria la seva fotografia i és el cas que no ens l'ha enviada ni hem pogut aconseguir-la per cap altre cantó. I, bons xicots com som, publiquem l'interviu tal com el veieu.

Escala d'idiomes, segons un periòdic alemany

CINEMA

«Don Quixot», Pabst.

Don Quixot! El pobre cavaller de la trista figura, que sempre surt malparat en les seves gestes, és una encarnació dels somnis d'ideal de la humanitat, no sempre realitzables, no possibles en la realitat.

Cervantes l'escriví, segons s'ha dit mil voltes, per a ridiculitzar tanta literatura de cavalleria. Però, el seu heroi, agafà un relleu universal i, l'il·lustre cavaller Quixot, s'ha vist conegut, per mitjà de traduccions, a Xina i a Rússia.

Pabst, el gran animador plàstic—recordem «L'Atlàntida»—ens ha donat un film que és una meravella. Poc cinematogràfic? Teatrals les escenes, deslligades, sense coordinació? Influeixen tantes coses en la crítica! Simpatia a la casa productora. Antipatia. Un moment amb desgana d'escriure. Àdhuc, un disgust de caire íntim. O un comandament superior. La crítica, ha de mirar-se com una mena de guia que cal consultar, sense capficar-s'hi massa. Ens ve a la memòria un film, que s'adiu amb el que parlem, molt oportú i molt a tomb. «Topaze». S'han llançat totes les llances contra el teatre filmat. S'ha rebaixat, fins on ha calgut, el cinema que duia un tast teatral. S'ha predicat, en tots els tons, i a totes les veus, contra el que no era el que hom entén per cinema pur. I vingué «Topaze».—No ignorem que hi ha classes, i sabem que «Topaze» és superior a molts altres films qualificats de teatrals; també ho és aquest Quixot, de Pabst.—Però quin fou el reclam per atreure el públic? Quina fou la propaganda que precedí «Topaze»?—el film més immoral que hem vist dur al llenç, però que interessà a uns quants, perquè es cregué que atacava un cert sector de polítics?—Doncs, que era teatre filmat. Bon teatre, ben fotografiat. I doncs, quin cas podem fer del crític? El crític—llevat de comptades excepcions—tira per on pot. On és la perfecció? Si existia...

El Quixot, de Pabst, ha estat un bon film. Excellent. Digne. Artísticament, insuperable. Ben ambientat. Un film dels que—com ho direm?—n'entren pocs en lliura. Que pesa tan Cervantes com Pabst? Potser sí. Qui és, que, essent jove o potser en arribar a vell,—perquè la màxima joventut i la màxima vellesa són bessones, puix que la primera viu de la temença de la segona i la segona dels records de la primera—no s'ha sentit Quixot i no ha somniat i somiat molins de vent? Pobre don Quixot! Quan, en les darreres escenes del film, espetega el foc, que crema els llibres, quan la «càmera» es delecta i juga amb el munt de papers cargolats que el vent esbarria, sentim un regustet aspre; tenim la sensació que és una cosa molt nostra, que ens prenen dels dits.

Una escena de «Don Quixot»

De meravellós hem qualificat el film, i meravelles són les escenes on, cavaller i escuder, sols al mig dels camps, avancen, establint el contrast de llurs figures; la ploma llarga del casc del guerrer pacífic, branda al gronxar del cavall.

Ho són, aquelles de l'atac als molins, quan els grans braços volten i enfilen la grisor del cel, mentre, presoner d'ells, el cavaller es debat inútilment; ho són les del camp de blat; i la dels bens; i aquella en què apareix per primera vegada, muntat damunt del pobre «rocinante», el cavaller àvid d'aventures, en plena nit, a desvetllar en Sancho, que dorm tranquil.

Fotografia magnífica, aquesta que ens ha donat Pabst. Teatral o no, esplèndid de figura i de veu, Chaliapine. Encertadíssim de tipus i d'expressió, l'actor que té al seu càrrec el rol de Sancho Panza, que somnia menges, amb el ventrell buit. En resum: un film digne de record, el Quixot de Pabst.

Bolic

«Miracle?»

Fantàsio (Exclusives Huet)

El col·laborador de Leontine Sagan, en l'escenari del film «Noies d'uniforme», és el que ens ofereix aquesta nova obra de tesi, amb les mateixes protagonistes que el primer. El seu argument es planteja en un ambient rural i orfe de complicacions; tres casos concrets de miracles, sense que s'endinsi en el seu estudi ni accentuï, tan sols, el caire científic que, d'aquest, pugui derivar-se. Insinua només i amb no gaire convicció, que, únicament una fe cega, pot produir miracles.

No és la nostra intenció d'analitzar l'argument ni d'assenyalar la feblesa del seu contingut, però sí que ens plau de remarcar el ritme perfecte de les diferents imatges que formen aquest film. Les escenes en les quals la «càmera» recull detalls per tal d'enriquir l'ambient, són, plàsticament, les millors. Principalment, el començament és d'una emoció insuperable.

El treball de Herta Thiell i Dorotea Wieck—val a dir que l'argument és bastit de cara a les condicions cinematogràfiques d'ambdues—és perfecte; sobresortint el d'aquesta última, que viu, amb tota perfecció, el personatge que representa. Els altres que les acompanyen, grisos i apagats en els respectius papers.

En el mateix programa, figurava una «Silly Symphonia» del gran artista Walt Disney que, amb el nom de «Eren tres porcellets», és una nova meravella, en colors, de les que mai no ens cansaríem d'admirar.

Pere Casadevall

Jonhy Weissmuller

Col·laboració

Si veieu en cap periòdic català o foraster notes d'humorisme edificant, de bona llei, bons **camins** o **antifrivolitats** de reproducció no prohibida, feu la mercè de trametre-ns-els per a CLARISME. Recompensarem amb deu exemplars del número que ho publicarà, l'amic que ens n'haurà fet la tramesa.

Si feu cap fotografia d'actualitat o d'art, trameteu-nos-la amb la indicació precisa i completa del seu significat i circumstàncies. En pagament, ara com ara, CLARISME trametrà a l'autor, si podem publicar-la-hi, vint exemplars del número on apareixerà, recompensa igual a la de tot autor de collaboració literària, publicable a CLARISME.

TA - BOLA

Uns polsims de bon humor

Conferències escoltades per mi

Viatge al voltant d'una peixera

Fa un quant temps, Tomàs Roig i Llop enraonà a la Catalònia i digué:

—Jo sóc En Tomàs Roig i Llop. Tinc, del llop, les dents; del roig, el negre d'Stendhal i, d'En Tomàs, un parell de Frediani.

Com la llíssera llobarrera, tinc forma de «zeppelin» i, el meu pal d'amarratge, és el saló de conferències de la Catalònia, en el qual m'enganxo igual que un pop sense tentacles. El meu vestit és d'argent, com les sardines, i sóc més fresc que el palangre. Les meves ulleres, de vidres dobles, rivalitzen amb els vidres dels escafandres del bus i giravolto i pujo i baixo, per dintre de la peixera, com una sípia tornassolada, amarada de felicitat. Ja ho digué Jesús a un desconegut:

—Tu, que no sé qui ets, em dius que no miri aquell gos que roman al marge del camí, perquè és fastigós i ple de lepra; jo me'l miro, i et dic a tu, desconegut, que mai no coneixeré:—Però, a desgrat de tot, t'has fixat quines dents més belles que té?

I jo dic, com Jesús:—El món, amic incògnit, és lleig: tres vegades lleig, set vegades lleig, vint, vint vegades lleig; però, t'has fixat en l'aquàrium del Parc? Quina bellesa! Quanta de poesia dintre les presons lliures dels presos pacífics que no saben si ho són...

Ja ho digué En Ruira, tot explicant-me aquell conte que ara jo t'explicaré:

«Passejava per la platja de Blanes; respirava el perfum dels pins retallats; pel cel, un núvol feia un tomb, emmirallant-se en la mar blava i, mentre el sol s'engelosia del tot just nat idili, a un pescador, bru de cara, ferreny de posat, dolç de mirada, peu nu damunt la sorra, temptà la meva curiositat amb el seu embadaliment, que jo creia produït per la mar, pel sol, i pel núvol, i temorenc, però decidit, vaig dir:

«Mariner, bon mariner,
el de la cara colrada,
el del perfil de medalla,
i el del peu ben dibuixat...
Què esguardeu que així us encisa?
Sou feliç sense camisa?
Digueu-me, bon mariner...

«I ell em respongué:—Tinc gana; vull sang i fetge de porc amb ceba!!!

«Quin trencament d'encís! igual que l'enderrocament d'un castell de cristalls, així, aquell home, enderrocà en la meva ànima tot el poema que jo hi havia forjat.»

Pobre Ruira! Ja ho digué Goethe: «Què em val a mi la filosofia, la química, la mecànica i la hidroteràpia, si no puc ésser un peix?»

Ja ho digué Shakespeare, per boca del rei Lehar: «La tempesta al firmament, cria peixos a la mar esvalotada.»

Ja ho digué Schiller: «L'home ideal ha de tenir l'ànima de lluç, la boca de rap, les cames d'anguila i el mirar d'escórpora; només així la llum serà seva, i sorgirà la perfecció, reflex de la necessitat subjectiva.»

Ja ho digué Pompeu Fabra: «Fins que les balenes i els taurons no aprendran ortografia, la dièresi no ballarà!»

Ja ho digué Rafael Tasis i Marca marcada: «La novella nostra ens la prenen els forasters. Companys!, fem la novella dels forasters a casa nostra!»

Ja ho digué Dostoiewski: «La culpa del crim no és del criminal: és de la víctima; si no hi hagués víctima, no hi hauria criminal.»

He dit!

Nota final:

I ara, senyors i senyores que no m'heu escoltat, si voleu, us faré el retrat; però d'una faisó dolça i suau, sense aquesta fam de carnatge que domina els homes i fa que es mengin de viu en viu els uns als altres. Suavitat, finor, elegància: tres mots: un lema. Sóc ben educat i us faré un bon retoc.

Compreu el meu llibre que el meu editor ja ha editat: paper d'En Bernat Metge, que us guarirà tots els mals: quinze pessetes i ben despeses: sóc epigramàtic i no us vull cansar més. I traient el morro per la peixera us dic: he tornat a dir!

Hari-Hara

Compreu i llegiu «Siluetes epigramàtiques», de Tomàs Roig i Llop

Lletres obertes de col·laboradors

Senyor Director:

Estic a la vostra disposició: maneu, per on vulgueu, el vostre humil admirador, que no sap què admirar més: si la vostra grapa o la vostra gropa. Si voleu farem un grup.

Salut!

Ramon Rucabado

Mr. le Directeur:

Vous savez d'où venez-vous? Votre émotion m'a gagné en lisant votre Ta-bola. Mon coeur se serre et j'éprouve de la joie et de l'angoisse à voir votre conseiller Mr. Gassol avec leur cheveux et leurs postiches.

Adieu enfant de la patrie!

Companys

(Ja he après el francès).

Senyor Director:

Germà! Ha sonat l'hora! Sents? És l'hora de la nostra deslliurança que pensa en la pansa del passat. El passat és una pansa, el present és moscatell. Amorrem-nos als present i xarrupem el que, aquest, té de dolç.

Bargalló

(escamòtica n.º 1)

Who made the world?—God.—Of what did he make it?—Out of nothing.—How did he make it?—By his word—Why did he make it?—For his glory. Adam and Eve out of paradise, and they remained in a very miserable state.

Carme Monturiol

(Manchester)

Senyor Director de CLARISME.

Distingidíssim senyor: Tinc un treballet que segurament que li agradarà. Es tracta simplement d'una gallina que té la pepida. Com que jo sóc estudiant de Medicina i alhora fotògraf d'afició, si li interessa per al seu periòdic, que tan rebé dirigeix, una col·lecció de fotografies del procés de la pepida, m'ho escriu a la secció «Entre nosaltres», i la hi enviaré.

Segur servidor, que el deixarà ben servit.

Sbert

NOTA: Si de resultes de retratar-li la gargamella, la gallina passa a millor vida, ja li passaré el compte. Anirem a mitges en les pèrdues.

Nel mezzo del cammin di nostra vita
Mi ritrovai per una selva oscura
Che la diritta via era smarrita.

(Alighieri)

Signore: Troppo tardi e ancora di buon' ora, usciamo. Sotto il letto dietro alla pietra mi ritrovai questa selva selvaggia sopra la tavola. Senza di mi la tavola stare a capo chino. Senza di mi la tabola si comporta come un furioso.

Mi favorisca piu spesso.

Si conservi.

A boun rivederci.

Mussolini

(Castel Gandolfo)

Senyor Director: Li he de felicitar, sí, no em digui que no. El vull felicitar i no pot llevar-me'n el dret. El felicito! Encara que vell, sóc jove i cada dematí salto pel jardí. No ho fan així, tots els homes que saben viure? Si voleu que els ensenyi de saltar vindré a la redacció i veuran que és fàcil. Un, dos, tres... salta pagès.

Adéu, amics.

Jaume M. Puig i Ferreter

Sinjoro:

Mi diras min la verda. La bela Katalunujo estas nacio tre granda. La Segarra kaj la Empordà estas blankaj floroj. Katalunujo estas tre ridema kaj tre servema. Bonvolu respondi mian leteron. Dankon.

Gis revido.

Delfí Dalmau Gener

Sr. Director:

Humilment us demano perdó per la meva gosadia a dirigir-me a vós. Però, com que vós sou qui dirigiu a vós, a desgrat de la meva temença de molestar-vos, he de dirigir-me.

He perdut el temps fa set anys. Fa set anys que vaig pel món sense esma, sense alegria, sense delit.

Vós, home conscient, director saberut, doneu-me un bon consell. Me'n vaig a l'Argentina. Sabeu si m'hi guanyaré la vida? Crec que el «peso» està divorciat de la pesseta. Qui els casarà? Me'n vaig; espero la vostra resposta sobre què penseu de la crisi.

Junoy Noi

XOCOLATES

Amatller

Casa fundada l'any 1800

133 anys d'èxits!

XOCOLATES PER A TOTS ELS PALADARS
I TOTES LES FORTUNES

OFICINES I DIPÒSIT CENTRAL:

Carrer de Manresa, 4 i 6

BARCELONA

LICORS I ANISSATS A RAIG
Especialitat: Gran Licor Estomacal PONIOL
Extens assortiment d'aigua de Colònia

CASA RIBERA
JOSEP GOMIS
Salmeron, 48 - BARCELONA
Telèfon 70083

Senyora:

Els preus més limitats i els millors assortiments en tota mena de teixits de
LLANA - SEDA I COTÓ
els trobarà a la

Banys Nous, 11
Cecs Boqueria, 8
Telèfon 19036

CASA BALTÀ

—Es calenta aquesta sopa?
—I tant! Hi he ficat el dit, i m'he cremat.

Comptes a cobrar

Trolleys trencats	8.000 Ptes.
Tramvies estossinats . . .	40.000 »
Viatgers atonyinats . . .	350 »
Urnes esbotzades	44.005 »
Nervis mig partits	1.000.467 »
Emocions	1.000.467 »
Trampes	7.000.000 »
Paraigües mullats	1.000.007 »
Ganes de triomf . .	(no hi ha prou xifres)

Entre nosaltres

Respostes

A. de Roston.—Verament és massa llarg i conté força de fullaraca. Si n'envieu d'altres, feu-los pensant que el periòdic no és gran. Gràcies i perdó per l'atardament de la resposta.

Virgili i Andorra.—Us preguem que ens doneu la vostra adreça i que ens envieu alguna cosa. Ja us vam dir que teniu traça.

Tost.—En el número passat no pogué anar res vostre perquè ja havíem compaginat. Gràcies.

F. Coll Boldú.—En aquest, ja n'hi va una.

Pere Pujades.—Anirà.

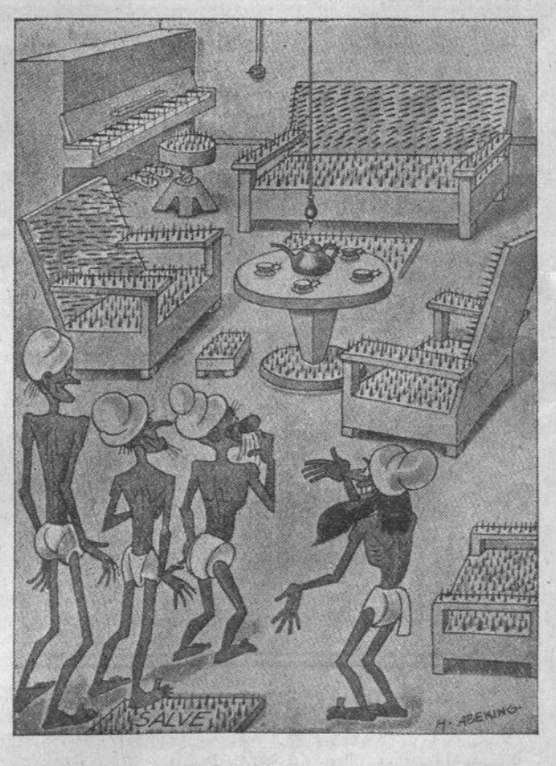
Massip de Barceló.—També anirà.

Martinell.—Segurament anirà en el pròxim número.

Gatell i Olivé.—Us diem igual que al senyor Martinell.

Demanem a tots els col·laboradors l'adreça, per a poder enviar-los els exemplars que els corresponen.

Agència exclusiva per a la venda de CLARISME
Societat General Espanyola de Llibreria
Barbarà, 16 Telèfon 14186

El fakir invita a berenar els seus amics

Construccions Gaspar

CALEFACCIÓ
CREMADORS D'OLIS PESATS

Rambla de Catalunya, 94
Telèfon 72485

Impremta Imperi
València, 200

P. F.
OS(46.711 Bor) Cla.